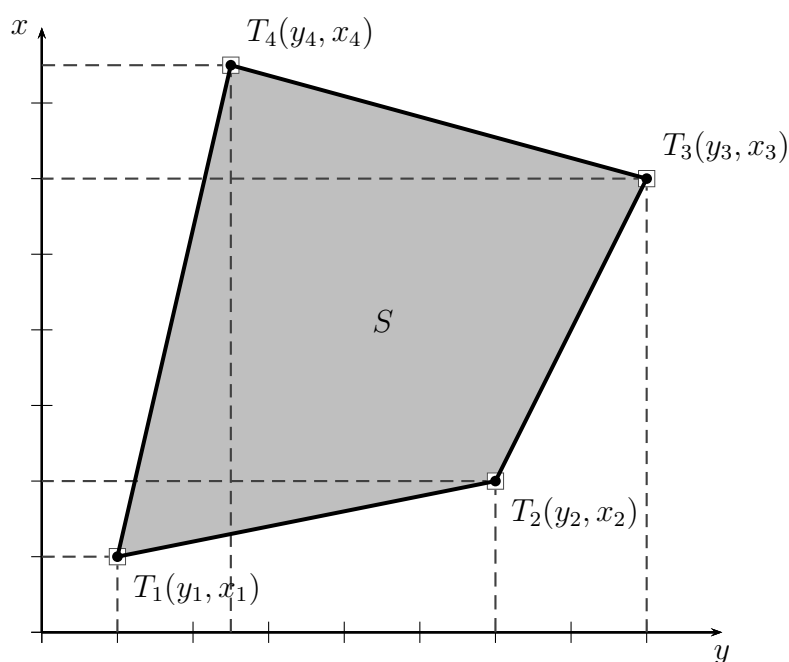

Prenos varianc in kovarianc – Površina zaključenega poligona

Določiti želimo površino parcele S , kjer smo z geodetskimi metodami določili koordinate štirih točk, kot to prikazuje slika 1. Koordinate točk so $T_1(y_1, x_1) = (10 \text{ m}, 10 \text{ m})$, $T_2(y_2, x_2) = (60 \text{ m}, 20 \text{ m})$, $T_3(y_3, x_3) = (80 \text{ m}, 60 \text{ m})$ in $T_4(y_4, x_4) = (25 \text{ m}, 75 \text{ m})$, podane pa imamo tudi natančnosti vseh koordinat, in sicer $\sigma_{y_1} = 0.010 \text{ m}$, $\sigma_{x_1} = 0.020 \text{ m}$, $\sigma_{y_2} = 0.015 \text{ m}$, $\sigma_{x_2} = 0.020 \text{ m}$, $\sigma_{y_3} = 0.005 \text{ m}$, $\sigma_{x_3} = 0.005 \text{ m}$, $\sigma_{y_4} = 0.020 \text{ m}$, $\sigma_{x_4} = 0.010 \text{ m}$. Izračunaj površino parcele S , njeno natančnost σ_S in korelacije površine parcele z vsemi opazovanji $(\rho_{Sy_1}, \dots, \rho_{Sx_4})$.

Slika 1: Določitev površine iz koordinat točk poligona

1. Sestavimo vektor opazovanj \mathbf{x} in pripadajočo variančno-kovariančno matriko Σ_{xx} . Računamo površino S iz koordinat štirih točk, torej $n = \underline{\quad}$. Vektor opazovanj \mathbf{x} ima obliko:

$$\mathbf{x} = \begin{bmatrix} y_1 \\ x_1 \\ y_2 \\ x_2 \\ y_3 \\ x_3 \\ y_4 \\ x_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \\ \underline{\quad} \text{ m} \end{bmatrix} \quad (1)$$

Variance opazovanj, ki sestavljajo variančno-kovariančno matriko Σ_{xx} velikosti $\underline{\quad} \times$

5. Izračunamo kovariančno matriko neznank $\Sigma_{yy} = \mathbf{J}\Sigma_{xx}\mathbf{J}^T$.

Ko imamo sestavljeno kovariančno matriko opazovanj Σ_{xx} (iz enačbe 2) in jakobijevo matriko \mathbf{J} (enačba 7), lahko izračunamo kovariančno matriko neznank Σ_{yy} :

$$\Sigma_{yy} = \begin{bmatrix} \sigma_S^2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \text{---m}^4 \end{bmatrix} \quad (8)$$

6. Iz variančno-kovariančne matrike neznank Σ_{yy} izračunamo natančnosti neznank σ_j ($j = 1, \dots, m$) in korelacije med neznankami $\rho_{i,j}$ ($i, j = 1, \dots, m \wedge i \neq j$).

Natančnost površine S je torej:

$$\sigma_S = \text{---m}^2 \quad (9)$$

7. Izračun korelacije neznanke S z vsemi opazovanji iz vektorja \mathbf{x} .

Za izračun korelacije med neznankami in opazovanji moramo razširiti vektor neznank \mathbf{y} (glej poglavje 1.2 datoteke [PrenosVarCovar.pdf](#)) tako, da bo enak::

$$\bar{\mathbf{y}} = \begin{bmatrix} S \\ \mathbf{x} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{y} \\ \mathbf{x} \end{bmatrix} \quad (10)$$

Izračunajmo sedaj razširjeno jakobijevo matriko $\bar{\mathbf{J}}$, ki ima obliko:

$$\bar{\mathbf{J}} = \begin{bmatrix} \frac{\partial \mathbf{y}}{\partial \mathbf{x}} \\ \mathbf{I} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \mathbf{J} \\ \mathbf{I} \end{bmatrix} \quad (11)$$

Variančno kovariančna matrika $\Sigma_{\bar{y}\bar{y}}$ ima obliko:

$$\Sigma_{\bar{y}\bar{y}} = \bar{\mathbf{J}}\Sigma_{xx}\bar{\mathbf{J}}^T = \begin{bmatrix} \mathbf{J} \\ \mathbf{I} \end{bmatrix} \Sigma_{xx} \begin{bmatrix} \mathbf{J} & \mathbf{I} \end{bmatrix}^T = \begin{bmatrix} \mathbf{J}\Sigma_{xx}\mathbf{J}^T & \mathbf{J}\Sigma_{xx} \\ \Sigma_{xx}\mathbf{J}^T & \Sigma_{xx} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Sigma_{yy} & \Sigma_{yx} \\ \Sigma_{xy} & \Sigma_{xx} \end{bmatrix} \quad (12)$$

Korelacije med neznankami in opazovanji pridobimo iz matrike Σ_{yx} , numerično pa velja:

$$\begin{aligned} \rho_{Sy_1} &= \text{---} & \rho_{Sx_1} &= \text{---} \\ \rho_{Sy_2} &= \text{---} & \rho_{Sx_2} &= \text{---} \\ \rho_{Sy_3} &= \text{---} & \rho_{Sx_3} &= \text{---} \\ \rho_{Sy_4} &= \text{---} & \rho_{Sx_4} &= \text{---} \end{aligned} \quad (13)$$